NN 69/2017 (14.7.2017.), Zakon o postupcima naknade štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja

HRVATSKI SABOR

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O POSTUPCIMA NAKNADE ŠTETE ZBOG POVREDA PRAVA TRŽIŠNOG NATJECANJA

Proglašavam Zakon o postupcima naknade štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 30. lipnja 2017.

Klasa: 011-01/17-01/42
Urbroj: 71-06-01/1-17-2
Zagreb, 5. srpnja 2017.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O POSTUPCIMA NAKNADE ŠTETE ZBOG POVREDA PRAVA TRŽIŠNOG NATJECANJA

POGLAVLJE I.
OPĆE ODREDBE

Predmet i područje primjene Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom utvrđuju pravila postupka koja omogućuju svakome tko je pretrpio štetu prouzročenu povredom prava tržišnog natjecanja od strane poduzetnika ili udruženja poduzetnika učinkovito ostvarivanje prava na potpunu naknadu štete od tog poduzetnika ili udruženja poduzetnika.

(2) Ovim se Zakonom utvrđuju pravila koordinacije provedbe pravila tržišnog natjecanja od strane tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja i provedbe tih pravila u postupcima naknade štete pred nadležnim trgovačkim sudom.

Pravna stečevina Europske unije

Članak 2.

Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva 2014/104 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete prema nacionalnom pravu za povrede odredaba prava tržišnog natjecanja država članica i Europske unije (SL L 349/1, 5. 12. 2014.).

Značenje pojmova

Članak 3.

U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. *Povreda prava tržišnog natjecanja:* povreda propisa o zaštiti tržišnog natjecanja koji utvrđuju zabranjene sporazume poduzetnika ili zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika te povreda članka 101. ili 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, C 202, 7. lipnja 2016., u daljnjem tekstu: UFEU)

2. *Štetnik:* poduzetnik ili udruženje poduzetnika koje je počinilo povredu prava tržišnog natjecanja

3. *Poduzetnik:* subjekt u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja

4. *Mali ili srednji poduzetnik:* gospodarski subjekt u smislu propisa o poticanju razvoja malog gospodarstva

5. *Nacionalno pravo tržišnog natjecanja:* odredbe propisa o tržišnom natjecanju koje se primjenjuju samostalno ili usporedno s pravom tržišnog natjecanja Europske unije u skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora o osnivanju EZ-a (SL L 1, 4. 1. 2003.)

6. *Pravo tržišnog natjecanja Europske unije:* članak 101. i 102. UFEU-a

7. *Postupak naknade štete:* postupak u smislu propisa o parničnom postupku, osim ako nije drukčije uređeno ovim Zakonom

8. Zahtjev *za naknadu štete:* tužbeni zahtjev za naknadu štete prouzročene povredom prava tržišnog natjecanja

9. *Imovinska šteta, obična šteta, izmakla korist, neimovinska šteta, zakonske zatezne kamate:* imaju značenje određeno općim propisom koji uređuje obvezne odnose

10. *Oštećenik:* svatko tko je pretrpio štetu prouzročenu povredom prava tržišnog natjecanja

11. *Agencija:* pravna osoba s javnim ovlastima u Republici Hrvatskoj nadležna za zaštitu tržišnog natjecanja u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja

12. *Tijelo nadležno za zaštitu tržišnog natjecanja:* Agencija, Europska komisija ili tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja država članica Europske unije

13. *Sud:* mjesno nadležni trgovački sud i Visoki trgovački sud Republike Hrvatske u skladu s propisima o ustrojstvu, djelokrugu i nadležnosti sudova

14. *Odluka o povredi prava tržišnog natjecanja:* pravomoćna odluka Agencije kojom se utvrđuje povreda prava tržišnog natjecanja, konačna odluka Europske komisije, pravomoćna odluka tijela za zaštitu tržišnog natjecanja država članica Europske unije kojom se utvrđuje povreda članka 101. i/ili 102. UFEU-a

15. *Dokazi:* dokazna sredstva koja su dopuštena pred sudom utvrđena propisima o parničnom postupku, propisima o zaštiti tržišnog natjecanja i ovim Zakonom

16. *Kartel:* sporazum ili usklađeno djelovanje između dva ili više neovisna poduzetnika konkurenta kojem je cilj usklađivanje njihovih konkurentnih postupanja na tržištu ili utjecaj na relevantne parametre tržišnog natjecanja putem praksi poput, ali ne ograničujući se na, dogovaranja ili usklađivanja kupovnih ili prodajnih cijena, odnosno drugih trgovinskih uvjeta, uključujući u pogledu prava intelektualnog vlasništva, određivanja kvota proizvodnje ili prodaje, dijeljenja tržišta i kupaca, uključujući dogovore o sudjelovanju u postupcima javne nabave, ograničenja uvoza ili izvoza ili protutržišnih djelovanja protiv drugih konkurenata

17. *Oslobođenje od plaćanja ili umanjenje upravno-kaznene mjere:* oslobođenje od plaćanja ili umanjenje upravno-kaznene mjere na temelju koje pokajnik, sudionik kartela, neovisno o drugim sudionicima tajnog kartela, surađuje u postupku tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja dobrovoljnim iznošenjem svojih saznanja o kartelu i njegove uloge u njemu, za što mu tijelo nadležno za zaštitu tržišnog natjecanja, sukladno propisanim uvjetima, svojom odlukom odobrava oslobođenje od plaćanja upravno-kaznene mjere ili umanjenje upravno-kaznene mjere za sudjelovanje u kartelu.

Institut oslobođenja od plaćanja ili umanjenja upravno-kaznene mjere opisan u ovoj točki sadrži i europsko pravo tržišnog natjecanja koje primjenjuje Europska komisija i nacionalne propise o tržišnom natjecanju država članica Europske unije koje primjenjuju tijela nadležna za zaštitu tržišnog natjecanja država članica Europske unije

18. *Izjava-priznanje pokajnika:* usmeno ili pisano dobrovoljno priznanje fizičke osobe ili poduzetnika, izjavljeno od odgovorne osobe poduzetnika ili ovlaštenog predstavnika poduzetnika-sudionika prijavljenog kartela, tijelu nadležnom za zaštitu tržišnog natjecanja o postojanju kartela i o njegovom sudjelovanju i ulozi u tom kartelu, posebno sastavljeno za podnošenje tijelu nadležnom za zaštitu tržišnog natjecanja s ciljem dobivanja oslobođenja od plaćanja upravno-kaznene mjere, ne uključujući već postojeće informacije

19. *Postojeće činjenice i dokazi:* dokazi koji postoje neovisno o postupku tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja te neovisno o tome nalaze li se te činjenice i dokazi u spisu predmeta tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja

20. *Korisnik oslobođenja od plaćanja upravno-kaznene mjere:* pokajnik sudionik kartela kojem je tijelo nadležno za zaštitu tržišnog natjecanja svojom odlukom odobrilo oslobođenje od plaćanja upravno-kaznene mjere

21. *Prekomjerna cijena:* razlika između cijene koja je stvarno plaćena i cijene koja bi bila plaćena da nije bilo povrede prava tržišnog natjecanja

22. *Sporazumno rješavanje sporova:* bilo koji način koji omogućava strankama izvansudsko rješenje spora o tražbini naknade štete

23. *Nagodba:* dogovor koji je postignut putem sporazumnog rješavanja spora

24. *Izravni kupac:* fizička ili pravna osoba koja je izravno od štetnika kupila robu i/ili usluge koji su bili predmetom povrede prava tržišnog natjecanja

25. *Neizravni kupac:* fizička ili pravna osoba koja nije izravno od štetnika, već od izravnog kupca ili daljnjeg otkupljivača, kupila robu i/ili usluge koje su bile predmetom povrede prava tržišnog natjecanja, ili robu i/ili usluge koje ih sadrže ili su iz njih izrađeni ili izvedeni

26. *Prijedlog za nagodbu s tijelom nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja:* dobrovoljni usmeni ili pisani iskaz poduzetnika ili ovlaštenog predstavnika u ime poduzetnika tijelu nadležnom za zaštitu tržišnog natjecanja država članica Europske unije koje imaju u svom pravnom poretku taj institut ili Europskoj komisiji, u kojem se opisuje priznanje poduzetnika ili njegovo odustajanje od daljnjeg osporavanja njegova sudjelovanja u povredi prava tržišnog natjecanja te priznanje njegove odgovornosti za povredu prava tržišnog natjecanja, koje je posebno sastavljeno kako bi tijelu nadležnom za zaštitu tržišnog natjecanja države članice Europske unije ili Europskoj komisiji omogućilo primjenu pojednostavljenog ili ubrzanog postupka.

Podredna primjena drugih propisa

Članak 4.

(1) U postupcima naknade štete na odgovarajući se način primjenjuju odredbe općeg propisa koji uređuje parnični postupak, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Na naknadu štete prouzročenu povredom prava tržišnog natjecanja na odgovarajući se način primjenjuju odredbe općeg propisa koji uređuje obvezne odnose, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Pravo na potpunu naknadu štete

Članak 5.

(1) Oštećenik ima pravo na potpunu naknadu imovinske štete, na popravljanje neimovinske štete prouzročene povredom prava tržišnog natjecanja te na zakonske zatezne kamate.

(2) Štetnik koji prouzroči štetu povredom prava tržišnog natjecanja dužan je naknaditi pretrpljenu štetu i odgovara za štetu bez obzira na krivnju.

(3) Predmnijeva se da je zbog povrede prava tržišnog natjecanja počinjene u obliku kartela nastala šteta, osim ako štetnik ne dokaže suprotno.

(4) Za štetu nastalu povredom prava tržišnog natjecanja u obliku kartela smatra se da je prouzročena tim kartelom, osim ako se dokaže da taj kartel nije bio uzrok štete.

POGLAVLJE II.
OTKRIVANJE DOKAZA

Otkrivanje dokaza

Članak 6.

(1) U postupku naknade štete, na prijedlog stranke koja se poziva na ispravu ili druge dokaze koji su određeni ili odredivi i tvrdi da se oni nalaze kod druge stranke ili treće osobe ili su im dostupni, sud može te osobe pozvati da u određenom roku podnesu isprave, odnosno predoče dokaze.

(2) U prijedlogu za otkrivanje dokaza stranka mora učiniti vjerojatnim da se ti dokazi nalaze kod druge stranke ili treće osobe, odnosno da su im dostupni, a ako je predlagatelj tužitelj, on mora učiniti vjerojatnim i postojanje svoje tražbine.

(3) Prije nego što donese odluku kojom drugoj stranci, odnosno trećoj osobi nalaže otkrivanje dokaza, sud će ih pozvati da se o tome izjasne. Kad stranka, odnosno treća osoba tvrdi da se dokaz ne nalazi kod nje, odnosno da joj nije dostupan, sud može radi utvrđivanja te činjenice izvoditi dokaze.

(4) Uz razloge navedene općim propisom stranka ili treća osoba ima pravo uskratiti otkrivanje dokaza samo u mjeri u kojoj bi to u smislu posebnih propisa značilo otkrivanje odvjetničke tajne ili njezine komunikacije s odvjetnikom.

(5) Prilikom odlučivanja o prijedlogu za otkrivanje dokaza sud će uzeti u obzir i ocijeniti interese stranke koja traži otkrivanje dokaza u odnosu na interese druge stranke i trećih osoba od kojih se otkrivanje dokaza traži, a osobito uzevši u obzir interes tih osoba da:

1. se ne otkrivaju dokazi, ako se predmetne činjenice mogu utvrditi i na temelju drugih dostupnih dokaza
2. dokazi budu određeni koliko je to moguće s obzirom na okolnosti pojedinog slučaja te da budu bitni za postupak
3. opseg i trošak otkrivanja ne budu toliki da su u očitom nerazmjeru sa značenjem činjenica koje se žele utvrditi ili

4. se zaštite vlastite ili tuđe poslovne tajne.

(6) Interes tuženika da izbjegne postupke naknade štete, odnosno da spriječi tužiteljev uspjeh u postupku nije opravdan razlog za uskraćivanje otkrivanja dokaza koji mu idu na štetu.

(7) Ako je izvođenje dokaza iz stavka 3. ovoga članka ili otkrivanje dokaza temeljem ovoga članka povezano s određenim troškovima za treću osobu, sud će pozvati predlagatelja da položi predujam troškova.

(8) Ako stranka ne postupi po odluci suda kojom joj se nalaže otkrivanje dokaza, sud će činjenice koje su se tim dokazom trebale utvrditi smatrati utvrđenima.

(9) Protiv odluke suda o prijedlogu za otkrivanje dokaza strankama u postupku nije dopuštena posebna žalba.

(10) Na temelju odluke kojom je trećoj osobi naloženo otkriti dokaz ovrha će se provesti po službenoj dužnosti po zakonu kojim se uređuje ovršni postupak i prije pravomoćnosti toga rješenja.

(11) Treća osoba ima pravo na naknadu opravdanih troškova koje je imala u vezi s otkrivanjem dokaza. Trošak treba zatražiti u roku od 15 dana nakon potpunog postupanja po odluci suda.

Zaštita povjerljivih informacija

Članak 7.

(1) Sud je ovlašten naložiti otkrivanje dokaza koji sadrže povjerljive podatke kada smatra da su oni relevantni za postupak naknade štete.

(2) Na zahtjev stranke, treće osobe kojoj je naloženo otkrivanje dokaza ili po službenoj dužnosti sud može rješenjem, radi zaštite povjerljivih informacija stranke ili treće osobe, uz razloge navedene u općim propisima:

1. isključiti javnost iz cijelog postupka ili dijela postupka

2. odrediti da se dokumenti koji sadrže te informacije ne mogu umnožavati, već se može izvršiti uvid u sudu u te dokumente

3. odrediti da se dokumenti koji sadrže te informacije zatvore u poseban omot koji se može otvarati samo na sudu, u kojem slučaju će se ponovno zatvoriti u poseban omot i na omotu naznačiti da je dokument razgledan, datum razgledanja i tko je vršio razgledanje

4. prije davanja na uvid dokumenata koji sadrže povjerljive informacije upozoriti stranke i druge osobe koje imaju pravo uvida u dokument koji sadrži povjerljive informacije o obvezi čuvanja tih informacija na temelju ovoga Zakona i drugih propisa kojima se uređuje zaštita povjerljivih informacija. O tome da su upoznate sa svojim obvezama čuvanja povjerljivosti činjenica, osobe koje vrše uvid u dokumente potpisuju pred sudom izjavu.

(3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka nije dopuštena posebna žalba.

(4) Podnesci i odluke koji sadržavaju podatke zbog kojih je isključena javnost ne dostavljaju se putem e-Oglasne ploče suda nego putem pošte.

(5) Sud će u slučaju neuspjele dostave pozvati stranku putem e-Oglasne ploče da u roku od osam dana od dana objave tog poziva neposredno u sudu preuzme podnesak ili odluku. Ako u ostavljenom roku stranka ne preuzme podnesak ili odluku, smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana objave poziva za preuzimanje podneska ili odluke na e-Oglasnoj ploči suda.

Dokazi iz spisa predmeta tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja

Članak 8.

(1) Prijedlog stranke za otkrivanjem dokaza koji se nalaze u spisu predmeta tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja mora:

1. biti određen, odnosno mora sadržavati opis naravi ili predmeta ili sadržaja dokumenata čije se otkrivanje traži

2. se odnositi na postupak naknade štete pred sudom

3. učiniti opravdanim da stranka dokaz ne može pribaviti na drugi način ili bi se mogao pribaviti samo s nerazmjernim teškoćama i

4. osigurati zaštitu učinkovitosti javne provedbe prava tržišnog natjecanja.

(2) Sud će zatražiti od tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja otkrivanje dokaza koji se nalaze u spisu predmeta tog tijela samo ako niti jedna stranka ili treća strana iz opravdanih razloga ne može pribaviti te dokaze.

(3) Prije nego što donese odluku iz stavka 2. ovoga članka, kojom tijelu nadležnom za zaštitu tržišnog natjecanja nalaže otkrivanje dokaza, sud će ga pozvati da se o tome izjasni.

(4) Nakon što je tijelo nadležno za zaštitu tržišnog natjecanja okončalo postupak donošenjem odluke ili na drugi način mogu se iz spisa predmeta tog tijela otkrivati sljedeći dokazi: